

št. 18.779 ničesar ne omenja o kaki delitvi pridržanega vkupnega zneska in o tem, da bi bilo z obtožencem ravnati različno glede delnega zneska 725 K, vrnjenega sami B. Tudi sodečemu sodišču ni bilo treba v tem oziru napravljati nikake razlike, ker mu je bilo razsojati samo še o pravočasnem povračilu škode. Dotični ugovor ničnostne pritožbe je torej brez pomena ter razen tega nima podlage niti v navedenem kasacijskem razsodilu niti v izpodbijani sodbi.

Sum za kako kazensko dejanje je pa sodni dvor izključil glede kritične dobe od 30. aprila, oziroma 11. in 16. maja 1906. Presodil je, da takrat pri disciplinarnem senatu višjega deželnega sodišča, oziroma pri višjem drž. pravdnistvu ležeči spisi niso mogli povzročiti takega suma. Ničnostna pritožba vendar skuša dokazati s samolastno oceno obstoječih spisov, da je v kritični dobi res bil tak sum. Toda pri tem samo nedopustno kritikuje, da sodeči sodnik ni pravilno presodil stvarnega položaja, ter se ne ozira na to, da je sodni dvor pač uvidel resničen obstoj suma za disciplinaren pregrešek, ne pa suma za izneverjenje. Kar ničnostna pritožba navaja v tem oziru, bi se bilo dalo karati k večjemu kakor nepopolno pretresanje dejanskega stanu; v to svrhu se pa ni uveljavljalo ničnostnega razloga št. 5 §-a 281 k. pr. r.

Po rečenem ni ničnostna pritožba zakonito izvedena, ker se ne drži dejanskega, po sodečem sodniku ugotovljenega stanu, ter je bilo proti njej porabiti početkom navedeno točko zakona.

Dr. V.

Za ravnopravnost slovenščine pri koroških sodiščih.

(Pritožba in rešitev.)

»Zveza slovenskih odvetnikov« je bila na predsedništvo c. kr. deželnega sodišča v Celovcu odposlala naslednjo pritožbo:

Podpisana »Zveza slovenskih odvetnikov«, obsegajoča v štirih kronovinah nad 80 odvetnikov, ki ima glasom svojih pravil braniti čast, ugled in pravice slovenskega odvetništva ter delovati

na pravilno izvrševanje zakonov, zasleduje že dalj časa uprav sistematično izrivanje slovenskega jezika iz uradov c. kr. deželnega sodišča v Celovcu.

Že lansko leto, ko se je podpisanemu predsedniku, bratitelju tovariša drja. Brejca zabranilo pred vzklicnim senatom rabo slovenščine, obrnila se je Zveza vsled tega na c. kr. justično ministrstvo s primerno pritožbo, ki pa ni našla ugodnega odmeva, ker stoji ministrstvo na stališču, da določitev sodnega jezika ni stvar administrative. Tem nazorom pritrdilo je tudi c. kr. vrhovno sodišče v svoji na predsedništvu itak notorni odločbi ad Cg II 77/6 tega c. kr. deželnega sodišča. Prav ta odločba dala je potem c. kr. višjemu deželnemu rekurznemu sodišču v Gradcu povod, da je pojem »gerichtsübliche Sprache« tolmačilo tako, kakor po našem prepričanju ne odgovarja niti obstoječim osnovnim jezikovnim naredbam (katerih tu pač ni treba citirati), niti načelom pravne logike.

Temu tolmačenju se slovenski odvetniki in slovenske stranke ne bodo vklonile nikdar. Nikdar! In ker zoper isto žal po zmislu §-a 528 c. pr. r. ni bilo več pravnega leka, sklenil je odbor podpisane »Zveze«, da opozori to predsedništvo potom neposredne pritožbe na nevzdržnost sedanje jezikovne prakse na tem c. kr. deželnem sodišču. To pa tem bolj, ker je podalo prav to sodišče v zgoraj navedenem slučaju c. kr. višjemu deželnemu sodišču poročilo, ki je očitvidno pomotno ter vsled tega ne odgovarja resnici.

Dokaza za to svojo trditev podpisana »Zveza« ne bo ostala na dolgu.

Pred vsem pa pritegujemo v okvir te pritožbe tudi slučaj Cg I 16/7 v katerem se je izdalo na slovensko tožbo našega tovariša drja. Novaka v Ljubljani nemški sklep z odredbo I. naroka; to spričuje, da se hoče slovenščino od tega sodnega dvora popolnoma izriniti. Tega pa podpisana »Zveza« pri vsi konciliantnosti do starejših gg. sodnikov, od katerih se končno ne more zahtevati, da bi se slovenščine popolnoma priučili (kar se od sodnega naraščaja, če reflektira na službovanje pri c. kr. deželnem sodišču v Celovcu, oz. pri c. kr. okrajnih sodiščih v slovenskem delu Koroške, mora kategorično zahtevati) mirno gledati ne more in ne sme.

Tem manj, ker je to celo dosedanji praksi nasproti očitna »reformatio in peius«, tem manj opravičeno, ker so in bodo komercialne zveze med Koroško in sosednjo Kranjsko vsled novih železnic vedno živahnejše, kar bo povzročilo seveda vedno več slovenskih vlog, tožbá, pravná i. t. d. na tem c. kr. deželnem sodišču, na čigar sedežu že danes uradujeta dva slovenska odvetnika, katerima bodo sledili v kratkem še drugi s sedežem na različnih c. kr. okrajnih sodiščih slovenskega dela Koroške.

»Reformatio in peius« ter pomotno poročilo, ne odgovarjajoče resnici, smo dejali v lojalni iskrenosti. —

Evo dokaz:

Ad Cg II 77/6 poročalo je to c. kr. deželno sodišče med drugim doslovno:

»Bei Streitverhandlungen werden slovenische Vorträge der Parteienvertreter nur dann zugelassen, wenn sämtliche am Rechtsstreite beteiligten anwesenden Personen, daher auch der Vertreter des anderen Streittheiles, der slovenischen Schriftsprache, deren sich slovenische Parteienvertreter in ihren Vorträgen und in den Schriftstücken bedienen, soweit mächtig sind, dass sie den Vorträgen folgen können. An obigen Grundsätzen hält das Landesgericht seit Jahren fest.«

Iskreno je obžalovati, da je bil referent v tej zadevi slabo poučen in da je vsled tega to poročilo, ki je bilo podlaga uvodno omenjeni in ocenjeni rekurzni rešitvi, objektivno neresnično.

Do pred šestimi leti uradoval je v Celovcu odvetnik dr. Alojzij Kraut, sedaj v Kamniku na Kranjskem, kateremu se tudi v civilnih zadevah na c. kr. deželnem sodišču v Celovcu ni nikdar zabranjevalo govoriti v slovenskem jeziku tudi tedaj ne, če nasprotni zastopnik ni bil večč slovenščine. Le temu je namreč predsedujoči takratni c. kr. deželno sodni svetnik Schwentner v nemškem jeziku na kratko raztolmačil, kar je dr. Kraut navedel. Zadnji pa se je nemoteno slovenščine posluževal tudi tedaj, ko je prisedoval kak slovenščine nezmožen votant, n. pr. c. kr. deželno sodni svetnik Schmidt. Tudi v kazenskih zadevah je dr. Kraut — razven pred porotniki — nemoten govoril slovenski ter celo večkrat uspešno zahteval,

da se je tega ali onega slovenščine nezmožnega votanta nadomestilo z drugim slovenščine veščim.

Istotako se je še pred nekaj leti tudi slovenske vloge na tem c. kr. deželnem sodišču, kakor n. pr. menične tožbe i. t. d. reševalo brez ovire v slovenskem jeziku, dočim se nam sedaj odreka celo skromen sklep z določitvijo l. naroka v jeziku tožbe.

Nerazumljivo nam je, kako je vzpričo teh dejstev moglo to c. kr. deželno sodišče v svojem že navedenem poročilu ad Cg II 77/6 trditi, da je že leta v navadi tam navedena utesnjena dopustitev slovenskega jezika, ki daje sleherni nemški stranki moč in orožje, da zabrani nasprotniku rabo slovenščine, če le pošlje na sodišče odvetnika, ki ba je slovenskega pismenega jezika ni zadostno zmožen.

Udano podpisana »Zveza slovenskih odvetnikov« je lojalna dovolj, da za sedaj le tem potom reklamira primerno rektifikacijo imenovanega poročila ter kakor logično posledico potem seveda zopetno uveljavljenje slovenščine na tem sodnem dvoru vsaj v tisti meri, v kateri je bila v navadi še pred kakimi 6 leti, vzlasti za bivanja našega člana drja. Krauta v Celovcu.

Slovensko odvetništvo ne išče v tej zadevi nikakršne narodne zmage, temveč le ugoditev najprimitivnejšemu zahtevku pravice. Prav zaradi tega pa bi smelo izzvati nadaljno negiranje tega skromnega zahtevka najodločnejši upor in veden boj, kar izyestno ne bo v korist justici.

In s tem smo za danes pri kraju.

Naj se nam oprošča iskrenost, s katero smo govorili, a bila je potrebna, da se odstrani vsako nesporazumljenje.

Sklepamo s prošnjo:

Visoko predsedništvo blagovoli, prepričavši se o resničnosti predstojećih dejanskih navedeb ukreniti potrebno, da se izda na tem sodnem dvoru na vsako slovensko vlogo slovensko rešitev ter da se dopusti slovenskim zastopnikom nemoteno rabo slovenskega jezika na vseh ustnih razpravah ne glede na jezikovno kvalifikacijo nasprotne stranke in njenega zastopnika.

V Ljubljani, dne 12. marca 1907.

C. kr. predsedništvo dež. sodišča v Celovcu je na to izdalo naslednji odgovor (dto. 20. marca 1907 prez. 1118/17-7) v slovenskem jeziku:

Reševaje prošnjo de pr. 14. marca t. l. se da »Zvezi slovenskih odvetnikov v Ljubljani« na znanje, da podpisano predsedništvo nima poviada, glede jezikovne prakse pri dež. sodišču v Celovcu v zmislu imenovane prošnje nekaj ukreniti, ker stoji sedanja praksa v soglasju z obstoječimi predpisi in ker tudi poročilo, oddano po deželnem sodišču v zadevi Cg II 77/6 višjemu dež. sodišču v Gradcu, nij bilo »pomotno«, marveč je popolnoma odgovarjalo resnici.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. julija 1907.

— (Kronika društva »Pravnika«.) Dne 27. pr. m. je društvo »Pravnik« v zvezi s »Slov. Matico«, »Akademijo« in »Prosveto« priredilo v Mestnem domu ljubljanskem manifestačni shod za ustanovitev slovenskega vseučilišča, predvsem za skorajšnjo otvoritev pravne fakultete v Ljubljani. Zborovanje, na katero so prihiteli vsi ljubljanski sloji in napolnili dvorano, je otvoril odvet. kandidat g. dr. Gregor Žerjav ter predlagal za predsednika g. odvetnika dra. Frana Novaka, ki je potem kakor zastopnik društva »Pravnika« imel tehten govor v prosep slovenske vseučiliške ideje. V imenu »Slov. Matice« je istotako govoril g. profesor dr. Fran Ilešič. Shod je z navdušenjem sprejel namenu primerne resolucije. — Dne 7. t. m. je društvo »Pravnik« napravilo svoj letošnji izlet, ki se je lepo obnesel. Udeležba s Kranjskega, zlasti iz Ljubljane in Ribnice, je bila častna; goriških pravnikov, zaradi katerih se je izbral Bohinjš, pa je bilo le malo. Zbirališče je bilo dopoldne v novem hotelu »Triglav« v Bohinjski Bistrici, odkoder so se po zajtrku odpeljali izletniki k bohinjskemu jezeru. Tu so, bodisi vozeč se po jezeru, bodisi šetajoč se po obali z divno okolico prebili dve uri in se potem okoli treh zopet zbrali v hotelu »Triglav« k skupnemu banketu. V lepi ozaljšani dvorani je bilo naenkrat videti polno omizje, blizu 60 pravnikov in gostov, zlasti pa tudi lepo število dam iz pravniških krogov, kar je posebno povzdignilo družbo. Zastopana je bila starejša »Pravnikova« garda: g. dvorni svetnik dr. Ferjančič, gg. sodna svetnika Višnikar in Nosan, gg. notarja Plantan in Gruntar. Z Dunaja je prišel g. dvorni tajnik dr. Povšič, a med gosti sta bila tudi gosp. major Širca (znani naš skladatelj Risto Savin) ter koncertni vodja Hubad. Vsej tej družbi je izpregovoril iskreno zdravico društveni predsednik gosp. dr. Majaron, ki se je spominjal prejšnjih društvenih izletov, zlasti onega najlepšega l. 1891. v Sežani, ko je »Pravnik« prvokrat se približal primorskim